

5. Вправи та завдання на імпровізацію – як одна з важливих складових Акторського тренінгу в процесі виховання актора.

Під час проведення практичних занять з Акторського тренінгу важливою складовою є вправи та завдання на імпровізацію, на розвиток фантазії та акторської уяви. Ці вправи можуть бути як колективними (колективна імпровізація на задану тему, чи в заданих обставинах), так і індивідуальними завданнями. Серед найбільш корисних та результативних можна виділити вправи «Виправдання пози», «Виправдання предмета», ««Я» в запропонованих обставинах», завдання для імпровізації в парі «Два предмети», «Дві тварини (птаха, комахи)» та інші.

Акторська майстерність і імпровізація тісно пов'язані, і їхня взаємодія дозволяє акторам створювати правдиві та живі образи, які не тільки вражають, але й глибоко запам'ятовуються. Імпровізація є важливою частиною процесу, що допомагає акторам розвивати не лише свою сценічну майстерність, а й здатність реагувати на найрізноманітніші ситуації, створюючи тим самим унікальний досвід для глядача.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія сучасної України. <https://esu.com.ua/>
2. Лесь Курбас: Система і метод// Укр.театр. - 1998
3. Craig, Edward Gordon. 1911. *On the Art of the Theatre*. Ed. Franc Chamberlain. London: Routledge, 2008.
4. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. — Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005.

ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ НАГОЛОСІВ У СЦЕНІЧНІЙ МОВІ ЧЕРЕЗ КАРТКОВІ ІГРИ ТА МЕТОД SPACED REPETITION

*Бінецьва А. М., старший викладач
кафедри сценічного мистецтва і культури
Київський національний університет технологій та дизайну*

Вступ. Бездоганне володіння словом – невід'ємна складова майстерності актора. Особливе місце у сценічній мові посідає правильна акцентуація, адже від точності наголосу залежить не лише чіткість та зрозумілість мовлення, але й показник освіченості людини її культура та ставлення до мови, не правильний наголос свідчить про недостатній професіоналізм виконавця. Проте, засвоєння та автоматизація правильного наголошування слів часто становлять складнощі для студентів акторських спеціальностей та практикуючих митців. Складні та варіативні випадки акцентуації, вплив регіональних діалектів та повсякденного мовлення нерідко стають перешкодою на шляху до бездоганної орфоєпії. У пошуках шляхів оптимізації та підвищення зацікавленості у процесі засвоєння акцентуаційних норм у сценічній мові, дана робота пропонує підхід, що

інтегрує елементи гейміфікації [2], а саме карткові ігри, з науково обґрунтованим методом інтервального повторення (Spaced Repetition System, SRS) [1].

Опис запропонованої методики

Для подолання викликів у засвоєнні акцентуаційних норм сценічної мови та підвищення ефективності навчального процесу, пропонується методика, що поєднує два взаємодоповнюючі компоненти: використання спеціально розроблених карткових ігор на основі римованих мнемонічних фраз та застосування системи інтервального повторення (Spaced Repetition System – SRS) для закріплення цього матеріалу [1].

Карткові ігри з римованнями для активного запам'ятовування наголосу

Перший компонент методики – інтеграція карткових ігор – використовує спеціально розроблені двосторонні картки. З лицьового боку картки великим шрифтом зазначається слово, що пропонується для вивчення, при цьому знак наголосу свідомо відсутній. На зворотному боці картки наводиться це ж саме слово, але вже з чітко позначеним знаком наголосу та коротка, спеціально створена римована фраза яка містить це слово, щоб фонетично й інтонаційно підкреслювати саме правильно наголошений склад цільового слова, слугуючи водночас і відповіддю, і мнемонічним ключем для запам'ятовування [3].

Такий формат картки та ігровий контекст сприяють:

- Активному пригадуванню: Студент не просто пасивно сприймає інформацію, а мусить сам відтворити правильний наголос перед перевіркою.
- Використанню мнемоніки: Ритм і рима на звороті створюють стійкий асоціативний зв'язок між словом та його правильною вимовою [3].
- Залученню різних каналів: Візуальний (слово без наголосу -> слово з наголосом та фраза), аудіальний (промовляння, сприйняття ритму), кінестетичний (робота з картками).
- Зниженню тривожності: Ігрова форма робить процес пошуку правильного наголосу менш напруженим [2].

Метод Spaced Repetition для закріплення

Другим ключовим елементом методики є використання системи інтервального повторення (SRS) для довготривалого закріплення матеріалу. Метод інтервального повторення (SRS) – це техніка навчання, що передбачає перегляд вивченої інформації через поступово зростаючі проміжки часу, щоб протидіяти природному процесу забування [1].

Реалізація SRS відбувається за допомогою паперових/фізичних карток або програмного забезпечення (Quizlet, Anki, Memrise тощо). Важливо, що флеш-картки для SRS створюються за тим самим двостороннім принципом: "Лицьовий" бік (питання) - слово, що вивчається, без позначки наголосу та "Зворотний" бік (відповідь) - римована фраза з цим же словом, де наголос чітко позначений.

Під час роботи з SRS студент, побачивши слово без наголосу, повинен пригадати його правильну вимову (спираючись на попередній досвід та асоціацію з римуванням). Потім він самостійно оцінює свою відповідь і перевіряє її, дивлячись на зворотний бік картки, де наведено правильний, позначений наголос у контексті мнемонічної фрази. На основі успішності пригадування система SRS планує наступне повторення цієї картки.

Висновок. Запропонований підхід до процесу засвоєння правильної акцентуації, що базується на синергії двох компонентів – використання спеціальних карткових ігор на основі римованих мнемонічних фраз та методу інтервального повторення, – пропонує інноваційне та потенційно високоефективне вирішення цієї педагогічної проблеми. Представлена комбінована методика має значний потенціал для модернізації та оптимізації практики викладання сценічної мови. Очікується, що її системне впровадження сприятиме не лише підвищенню точності наголошування та ефективності запам'ятовування складних випадків акцентуації, але й суттєвому зростанню навчальної мотивації та залученості студентів у процес вивчення орфоєпії. Розвиток навичок самостійної роботи з інструментами SRS та краще довготривале утримання знань є додатковими перевагами порівняно з традиційними методами механічного заучування. Гнучкість підходу дозволяє легко адаптувати його до різних рівнів підготовки та специфічних потреб навчальної групи чи окремого студента.

Список використаних джерел

1. Brown P. C., Roediger H. L., McDaniel M. A. Make It Stick: The Science of Successful Learning / P. C. Brown, H. L. Roediger, M. A. McDaniel. – Cambridge : Belknap Press : An Imprint of Harvard University Press, 2014. – 336 с.
2. Kapp K. M. The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education / K. M. Kapp. – San Francisco : Pfeiffer, 2012. – 336 с.
3. Чепурний Г. А. Освітня мнемотехніка : навч.-метод. посіб. / Г. А. Чепурний. – Тернопіль : Мандрівець, 2020. – С. 115–119.

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

*Махотіна Ю.В., провідний концертмейстер
кафедри сценічного мистецтва і культури
Київський національний університет технологій та дизайну*

Ключові слова: музичне мистецтво, актор драматичного театру, театральна освіта, сценічна виразність, вокальна підготовка, ритміка, емоційна чутливість, музично-пластичне виховання.